

2022-07

þý ÿ ± ½ ä - ° ä å à ¿ â ä ¿ å ° á · ä¹⁰ ¿ í
þý ¶ · ä ® ¼ ± ä ¿ â ã ä ¿ ½ • » » · ½¹⁰ ì š å
þý ä í à ¿ (1 8 9 8 - 1 9 0 5)

þý š ± ê ½ ± ¼ - ã · , ‘ » µ ¾ - ±

þý á ì³ á ± ¼ ¼ ± ™ ä ä ¿ á - ± â , £ ç ¿ » ® • à¹ ä ä · ¼ î ½ ¥³ µ - ± â , ± ½ µ à¹ ä ä ® ¼¹ ¿ • µ - à ¿ »

<http://hdl.handle.net/11728/12322>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

**ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

***Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΤΥΠΟ
(1898-1905)***

ΚΑΪΝΑΜΙΣΗ ΑΛΕΞΙΑ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2022

**ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

***Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΤΥΠΟ
(1898-1905)***

**Διατριβή η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση μεταπτυχιακού
τίτλου σπουδών στην *Ιστορία* στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις
Πάφου**

ΚΑΪΝΑΜΙΣΗ ΑΛΕΞΙΑ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2022

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Αλεξία Καϊναμίση, 2022.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της διατριβής από το Πανεπιστημίου Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛΙΔΑ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑΣ.....	6
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ.....	7
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	8
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	9
ABSTRACT.....	10
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	11
I. Έρανοι υπέρ του κρητικού αγώνα.....	14
II. Κύπριοι εθελοντές στην κρητική επανάσταση εν όψει του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897.	15
Ερευνητικά ερωτήματα	17
Κεφάλαιο 1. Βιβλιογραφική επισκόπηση	19
Κεφάλαιο 2. Η πολιτειακή κατάσταση στην Κρήτη κατά τη νέα φάση του Κρητικού Ζητήματος μετά τον ατυχή ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897.....	24
2.1 Η αυτόνομη κρητική πολιτεία και η άφιξη του ύπατου αρμοστή μέσα από τον ελληνικό κυπριακό Τύπο.....	24
2.2 Η ενσωμάτωση της Κύπρου στην ελεύθερη Κρήτη ως λύση του Κυπριακού Ζητήματος.....	28
2.3 Η πρόοδος της Κρήτης και η στασιμότητα της Κύπρου αιτία σύγκρισης με την Βρετανική αποικιοκρατική διοίκηση μέσα από τον ελληνοκυπριακό Τύπο.....	30
Κεφάλαιο 3. Η στάση και οι αποφάσεις των Μεγάλων Δυνάμεων για το Κρητικό Ζήτημα την περίοδο 1900-1904.....	39
3.1 Οι προσδοκίες για επίλυση του Κρητικού Ζητήματος με τη λήξη της τριετούς θητείας του ύπατου αρμοστή και ο απόηχος των εξελίξεων στον ελληνοκυπριακό Τύπο.....	39
3.2 Η απόλυση του Ελευθερίου Βενιζέλου και ο αντίκτυπος στον ελληνικό κυπριακό Τύπο.	43
3.3 Η Το ενωτικό ψήφισμα του 1903 και το κρίσιμο ταξίδι του πρίγκιπα Γεωργίου στην Ευρώπη τον Αύγουστο του 1904.....	46
Κεφάλαιο 4. Το εθνικό ζήτημα της Κρήτης σε αναμέτρηση με το εσωτερικό πολιτικό αδιέξοδο και η επανάσταση του Θερίσου 1905.	51
4.1 Τα αιτήματα των επαναστατών, η γενίκευση του κινήματος και η στάση των Μεγάλων Δυνάμεων.....	51
4.2 Γεγονότα και ενέργειες που οδήγησαν στον ένοπλο αγώνα του 1905.	53
4.3 Η επανάσταση του Θερίσου μέσα από τον ελληνικό κυπριακό Τύπο.....	56

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	62
ΠΗΓΕΣ	64

ΣΕΛΙΔΑ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑΣ

Όνοματεπώνυμο: Καϊναμίση Αλεξία

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διατριβής: *Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ
ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΤΥΠΟ (1898-1905)*

Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διατριβή εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις ..... από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπων: Γεωργής Γεώργιος, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος.

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Παπαζαχαρία Αικατερίνη, Λέκτορας, Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος.

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Ιακωβίδης Κυριάκος, Λέκτορας, Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Η Αλεξία Καϊναμίση, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο *Ο αντίκτυπος του Κρητικού Ζητήματος στον ελληνικό κυπριακό Τύπο (1898-1905)*, αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Η Δηλούσα
Καϊναμίση Αλεξία

Ευχαριστίες.

Η παρούσα διπλωματική εργασία αν και ήταν ένα δύσκολο και απαιτητικό ταξίδι μετ' εμποδίων στάθηκε αφορμή να εντρυφήσω στην ιστορία οικείων τόπων, να γνωρίσω καλύτερα σημαντικά ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα, κυρίως όμως μου δίδαξε τις δυνατότητες και τα όριά μου.

Ευχαριστώ όλους αυτούς που με στήριξαν με τον τρόπο τους και ιδιαίτερος εκείνες που με άντεξαν, Κερεκή, Σινώπη και Ανδρομέδα.

Εγκάρδιες ευχαριστίες προς τον επιβλέποντα της διατριβής μου, καθηγητή Νεότερης Ιστορίας κ. Γεώργιο Γεωργή και προς τους καθηγητές μου, Αικατερίνη Παπαζαχαρία, και Κυριάκο Ιακωβίδη για την καθοδήγηση, την προσφορά βοήθειας και για την πρόσβαση που είχα στις πολύτιμες πηγές στη συλλογή της βιβλιοθήκης του τμήματος.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία, μέσα από την έρευνα της περιόδου 1898-1905, έχει σκοπό να καταγράψει την απήχηση που είχε στον ελληνικό κυπριακό Τύπο η ανακήρυξη της Κρητικής Αυτονομίας, καθώς επίσης και τα συνακόλουθα γεγονότα μέχρι και την επανάσταση του Θερίσου όπως αυτά αποτυπώθηκαν στην αρθρογραφία της εποχής. Τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην Κρήτη την περίοδο που εξετάζουμε αλλά κυρίως ο κοινός παρονομαστής των δύο χριστιανικών λαών Κύπρου και Κρήτης που δεν ήταν άλλος από τον πόθο για ελευθερία και ένωση με τη μητέρα πατρίδα, απέδωσε ένα μεγάλο όγκο πληροφοριών μέσα από την πολύ πλούσια ειδησεογραφία του ελληνοκυπριακού Τύπου.

Η ίδρυση της Κρητικής Πολιτείας, η προσωπικότητα και το μεταρρυθμιστικό έργο του Υπατου Αρμοστή Πρίγκιπα Γεωργίου, η αυτονομία, η ραγδαία πρόοδος και η ευημερία του Κρητικού λαού παίρνουν τη σκυτάλη από το εθνικό ζήτημα της Κύπρου και μονοπωλούν το ενδιαφέρον της ειδησεογραφίας την περίοδο 1898-1901.

Το ζήτημα της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα και κυρίως ο τρόπος που οι Κρήτες αγωνίζονται για την ένωση επανέρχεται το επόμενο διάστημα και αναζωπυρώνει την αντιπαράθεση ανάμεσα στις δύο πολιτικές παρατάξεις που είχαν σχηματιστεί στην Κύπρο λόγω του αρχιεπισκοπικού ζητήματος.

Την περίοδο 1905 η επανάσταση του Θερίσου αποδεικνύεται καθοριστική για την πορεία του Κρητικού Ζητήματος και αναδεικνύει έναν μεγάλο Έλληνα πολιτικό τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Οι ελληνικές κυπριακές εφημερίδες στην πλειοψηφία τους θα κρατήσουν αρνητική στάση απέναντι στο κίνημα και στον αρχηγό του. Ωστόσο με τη συστηματική και αντικειμενική δημοσίευση των γεγονότων δεν θα επιδιώξουν να μειώσουν την απήχηση της επανάστασης στον κρητικό λαό. Στην πορεία και καθώς το κίνημα εξαπλώνεται, η αρθρογραφία γίνεται θερμότερη απέναντι στον επαναστατημένο λαό της Κρήτης.

Λέξεις κλειδιά: Βενιζέλος, Ένωση, ελληνικός κυπριακός Τύπος, Θερίσο, Κρητική Πολιτεία, Πρίγκιπας Γεώργιος.

ABSTRACT

The present case, through the research of the period 1898-1905, aims to record the impact that the declaration of Cretan Autonomy had in the Greek Cypriot press, as well as the subsequent events up to and including the revolution of Therisos as they were reflected in the articles of the period. The events that took place in Crete during the above-mentioned period, had one common denominator of the two christian people of Cyprus and Crete, which was none other but their desire for freedom and union with the motherland. These events yielded a large amount of information through the very rich journalism of the Greek-Cypriot press.

The establishment of the Cretan state, the personality and the reform work of the High Commissioner Prince George, the autonomy, the rapid progress and prosperity of the Cretan people take the baton from the national question in Cyprus. These events monopolize the interest of the press during the period of 1905-1907.

The question of the union of Crete with Greece and especially the way that the Cretans are fighting for unification comes back in the next period and rekindles the confrontation between the two political factions that had formed in Cyprus because of the Archbishopric issue.

The year 1905, the revolution of Therisos had proven to be decisive for the course of the Cretan Question and highlights a great Greek politician, Eleftherios Venizelos. The majority of the Greek-Cypriot newspapers would maintain a negative attitude towards the movement and its leader. However, with the systematic and objective publication of the facts, they would not seek to reduce the impact of revolution on the Cretan people, while as the movement spreads, the articles had become warmer towards the revolutionary people of Crete.

Key words: Venizelos, union, Greek-Cypriot press, Theriso, Cretan State, Prince George.